

priopćenja

PRIOPĆENJE

o radu Osmog međufakultetskog ekumenskog simpozija u Đakovu
13. do 16. IX. 1988.

I.

U Đakovu je od 13. IX. do 16. IX. 1988. održan Osmi međufakultetski ekumenski simpozij što ga svake druge godine dogovorno priređuju bogoslovni fakulteti: Bogoslovski fakultet Srpske pravoslavne crkve u Beogradu, Teološka fakulteta u Ljubljani—Mariboru i Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu.

Okvirna je tema bila, prema zaključku prethodnog simpozija u Stični (1986): *Euharistija u vjeri i životu Crkve*.

Zahvaljujući dobrohotnosti Mons. Ćirila Kosa, biskupa đakovačkoga i srijemskoga, simpozij je održan pri Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu, afileiranoj zagrebačkom Bogoslovnom fakultetu.

Uz sudionike triju fakulteta (po 10 profesora i 5 studenata) te uz profesore i studente Visoke bogoslovne škole u Đakovu, bile su pozvane sve visoke katoličke i pravoslavne bogoslovne škole u zemlji kao i Bogoslovski fakultet Makedonske pravoslavne crkve u Skoplju. Pozvan je također i Teološki fakultet »Matija Vlačić Ilirik« u Zagrebu, zatim Biblijsko-teološki institut Pentekosne crkve u Osijeku te Islamski teološki fakultet u Sarajevu.

Simpozij je počeo kratkim bogoslužjem 13. IX. u 9 sati, a radne su sjednice završile 15. IX. oko 18 sati sa zahvalnom molitvom. Kod otvorenja je sve sudionike pozdravio domaćin biskup Ćiril Kos koji je pročitao i pozdravni telegram pape Ivana Pavla II. Nato su uslijedili pozdravi trojice dekana. Dr Celestin Tomić (Zagreb) smjestio je ovaj simpozij u kontekst sedam dosadašnjih. Dr Rafko Valenčić (Ljubljana) istakao je kako se vrijeme ovog simpozija simbolički povezuje s dvije godišnjice: 14. IX. navršava se trideset godina arhipastirskoga služenja Nj. Svetosti g. Germana, patrijarha Srpske pravoslavne crkve, a do mjesec dana navršit će se deset godina pontifikata Rimskog pape Ivana Pavla II. Dr Pribislav Simić (Beograd) napomenuo je kako je tema ovog simpozija duboko povezana uz tradiciju srpskoga pravoslavlja i Kosovsku tragediju prije 600 godina, što svraća pažnju ovog značajnog interkonfesionalnog skupa na sadašnje zabrinjavajuće stanje na Kosovu.

Kod otvorenja su sudjelovali ugledni gosti-sudionici: nadbiskup i metropolita beogradski Dr Franc Perko, zatim episkop banatski Dr Amfilohije Radović te cistercijski opat Dr Anton Nadrah, iz Stične, domaćin prošlog simpozija, zatim rektor Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu Dr Ratko Perić te ugledni ekumenski djelatnici Dr o. Stjepan Schmidt DI, rodom iz đakovačke biskupije, član Sekretarijata za jedinstvo kršćana u Rimu i protojerej Jovan Nikolić, arhijerejski namjesnik u Zagrebu te Jože Vesenjaka, predsjednik Slovenskog ekumenskog savjeta i drugi. U dopodnevnom se radu simpoziju pridružio i g. Vasilije, episkop sremski. Svi su oni, zajedno sa svim sudionicima, bili gosti za stolom u blagovaonici Biskupskog sjemeništa.

Uvečer prvoga dana, uz sudjelovanje vrlo brojnog naroda, u đakovačkoj katedrali, koju je graditelj J. J. Strossmayer posvetio »SLAVI BOŽJOJ — JEDINSTVU CRKAVA — SLOGI I LJUBAVI NARODA SVOGA« (1882), bila je svečana Euharistija. Predvodio je mjesni biskup Ćiril Kos uz koncelebraciju nadbiskupa F. Perka, opata A. Nadraha i prisutnih katoličkih svećenika. U prezbiteriju je prisustvovao episkop banatski Amfilohije uz više pravoslavnih svećenika i studenata. Zborno i pučko pjevanje predvodile su časne sestre Družbe sv. Križa iz Đakova. U homiliji je biskup Kos istaknuo podudarnost rada simpozija s liturgijskom proslavom sv. Ivana Zlatoustoga, crkvenog učitelja koji se toga dana slavio. U molitvi vjernika koja je uslijedila posebnim se zazivom molilo za Nj. Svetost g. Germana u povodu tridesete godišnjice njegove patrijaršijske službe. Neposredno poslije Euharistije biskup domaćin priredio je svečani prijem za sve sudionike simpozija u svom biskupskom dvoru.

Na početku drugog dana upućeni su brzozjavni pozdravi Nj. Svetosti papi Ivanu Pavlu II u povodu skore desetogodišnjice nastupa papinske službe i Nj. Svetosti g. Germanu u povodu spomenute njegove tridesetogodišnjice. Poslani su također uzvratni brzozjavi kardinalu Franji Kuhariću, nadbiskupu zagrebačkomu i metropoliti, predsjedniku BKJ i Velikom kancelaru Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu te Dru Alojziju Šustaru, nadbiskupu ljubljanskom i metropoliti, predsjedniku pokrajinske BK Slovenije i Velikom kancelaru Ljubljanske Teološke fakultete kao i Mons. Josipu Pavličiću, nadbiskupu riječko-senjskomu i metropoliti. Istog je dana simpozij posjetio apostolski pronuncij u SFR Jugoslaviji koji je kratkim nagovorom pozdravio sve prisutne.

Poslije podne je simpozijске sudionike proveo kroz katedralu Dr Andrija Šuljak, rektor Visoke bogoslovne škole u Đakovu. Gosti su se u kripti s poštovanjem zaustavili pred grobom biskupa J. J. Strossmayera. Toga se dana slavilo Uzvišenje sv. Križa ili Krstovdan: kod objeda je u ime simpozija sestrama sv. Križa uputio čestitku beogradski prodekan jeromonah Dr Irinej Bulović. Navečer je u čast simpoziju bio prigodni koncert u katedrali: na orguljama je svirao Maestro Libor Dudaš iz Osijeka, a pjevala je prvakinja osječke opere Božena Čubra.

Trećeg je dana uvečer u hotelu »Đakovo« za studente simpozija priredila svečani prijem Komisija za odnose s vjerskim zajednicama Izvršnog Vijeća Sa-

bora SR Hrvatske iz Zagreba zajedno s međuopćinskim i općinskim vlastima. Prisutne je pozdravio Zdenko Svete, predsjednik Komisije. Uz njega su bili Pero Pletikosa, zamjenik predsjednika iste Komisije, zatim Frano Dragun, predsjednik Komisije za odnose s vjerskim zajednicama Zajednice općina Osijek i Franjo Pološki, predsjednik Skupštine općine Đakovo s Perom Dugečom, predsjednik Komisije za odnose s vjerskim zajednicama iste općine.

Dana 16. IX. bio je predviđen zajednički izlet u grad Osijek i Marijino svetište Aljmaš, na utoku Drave u Dunav, ali je izlet izostao zbog nepogodnoga vremena.

Sjednicama je svakoga dana prisustvovalo do osamdesetak sudionika tako da je ovaj ekumenski simpozij obuhvatio do stotinu i dvadeset osoba: biskupa i episkopa, prezbitera, monaha i redovnika te časnih sestara, studenata teologije i drugih laika. Pored predstavnika spomenutih triju fakulteta i domaće Visoke bogoslovne škole u Đakovu, na simpoziju su bili predstavnici pravoslavne bogoslovije »Sv. Ćirila i Metodija« u Prizrenu. Od katoličkih bile su zastupljene sve teologije: u Makarskoj, Rijeci, Splitu, Sarajevu (nadbiskupijska i franjevačka) te Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu. Bogoslovski fakultet Makedonske pravoslavne crkve ispričao je svoj izostanak. Simpoziju je prisustvovao i predstavnik Islamskog teološkog fakulteta u Sarajevu.

Simpozij je protekao u radnom i zauzetom raspoloženju. Biskup domaćin, poglavari Biskupskoga sjemeništa, profesori i studenti đakovačke bogoslovije te časne sestre sv. Križa, i ostalo osoblje učinili su sve da boravak gostima bude što ugodniji.

II.

Simpozij je otvoren dvama temeljnim predavanjima na istu temu *Euharistija u vjeri i životu Crkve*. Prvi je progovorio g. episkop banatski Amfilohije s Pravoslavnog bogoslovskeg fakulteta u Beogradu koji je izložio temeljne odrednice euharistijskog misterija u vjeri i životu Pravoslavne crkve. Cistercijski opat iz Stične, s ljubljanskog Teološkog fakulteta, govorio je o istom misteriju u vjeri i životu Katoličke crkve na Zapadu. Uz konvergentne aspekte istaknuti su i specifični naglasci toga zajedničkoga vjerovanja.

Oko iste teme kružila su i druga znanstveno-teološka priopćenja što su ih fakulteti među sobom dogovorno poraspodijelili da dođe do izražaja što više pojedinačnih aspekata. Istaknuti su osobito ovi vidici: Euharistija kao žrtva (Dr Anton Štrukelj, Ljubljana) i kao gozba (Dr Alojz Pirnat, Ljubljana), zatim Euharistija kao duhovski događaj (Dr Atanasije Jevtić, Beograd). Promotren je odnos Euharistije i drugih sakramenata, osobito svete ispovijedne tajne (Dr Vladeta Jerotić, Beograd).

Posebna je pažnja posvećena Euharistiji u dosadašnjem ekumenskom dijalogu. Opće je predavanje o tom, osobito sa stajališta Katoličke crkve, održao Dr Ratko Perić (Zagreb) dok je o samoj euharistijskoj interkomuniji pročitano

priopćenje Dra Stojana Goševića (Beograd), a katoličko je stanovište izložio Dr Stanko Janežić (Ljubljana—Maribor).

K tomu je promotren odnos Euharistije i evangelizacije (Dr Drago Ocvirk, Ljubljana—Maribor), socijalno značenje Euharistije (Dr Marijan Valković, Zagreb), dok je Dr Pribislav Simić (Beograd) prikazao problematiku tzv. Liturgije sv. Petra, a Dr Vladimir Zagorac (Zagreb) se zadržao na ekumenskom značaju obnovljene liturgije II. vatikanskog sabora. G. Predrag Miodrag (Beograd) govorio je o euharistijskom postu i potrebi redovnog pričešćivanja, Dr Stanko Lipovšek (Ljubljana—Maribor) o oblikovanju liturgijskih obreda i inkulturaciji te Dr Bonaventura Duda (Zagreb) o euharističnosti cjelokupnog kršćanskog života. Kretanja u suvremenoj katoličkoj, odnosno pravoslavnoj teologiji izložili su Dr Aldo Starić (Zagreb) i Asist. Radovan Bigović (Beograd). Dr Dimitrije Kalezić (Beograd) osvjetlio je euharistijski karakter kršćanske teologije uopće, a Dr Dobrivoje Midić (Beograd) govorio je o euharistijskoj ekleziologiji. Završno je priopćenje održao Dr Tomislav Šagi-Bunić koji je iznio okvir za temu o Euharistiji kao zajedništvu svetih.

III.

Nakon predavanja i priopćenja odvijala se živa diskusija. Sudionici su više puta izrazili želju da se ubuduće za diskusiju predvidi mnogo više vremena.

Za slijedeći Deveti međufakultetski ekumenski simpozij nakon duže rasprave izglasana je tema *Sveti sakrament krštenja*.

Naredni simpozij organizirat će Bogoslovski fakultet Srpske pravoslavne crkve iz Beograda.

Za dogovore o daljnjoj razgradi teme i rasporedu simpozija izabrana je pripravna komisija: iz Beograda — Dr Irinej Bulović i Dr Dimitrije Kalezić; iz Ljubljane — Dr Stanko Janežić, Dr Anton Štrukelj i Dr Bogdan Dolenc; iz Zagreba Dr Josip Turčinović i Dr Vladimir Zagorac.

Sudionici Osmoga međufakultetskoga ekumenskog simpozija u Đakovu jednodušno ocjenjuju da su ovakvi susreti višestruko korisni, štoviše neophodni i blagodatni za bolje međusobno upoznavanje, uvažavanje i sporazumijevanje te istinito zbližavanje u Kristu.

Đakovo, 15. IX. 1988.

Dr Pribislav Simić, dekan
Dr Raško Valenčić, dekan
Dr Celestin Tomić, dekan